

П'ятидесятники-доскональці, перфекціоністи — течія в п'ятидесятництві, яка виникла в 1-й пол. 19 ст. в США. В Україні започаткована у 50-х рр. 20 ст. в Дніпропетровській обл. Заперечують глосолалію. Перевага надається етич. вченню, що підносить значимість добрих справ у моральному очищенні особи. Центр. ідея — можливість досягнення людиною святості, божеств. досконалості у земному житті.

ЛюдВ

П'ятидесятники-сіоністи — течія в п'ятидесятництві, виникла в Україні в 20-х рр. 20 ст. під впливом проповідей Леона Мельника про близький другий прихід Христа, що станеться на г. Сіон (звідси — назва) та необхідність особистої зустрічі обраних з Господом. Вірять у побудову земного тисячолітнього Царства Божого в Палестині. З 1929 по 1989 діяли нелегально. Нині існують в Україні у невеликій кількості, переважно на Поділлі.

ЛюдВ

П'ятидесятники-суботники — прихильники п'ятидесятницьких течій, що днем відпочинку вважають суботу. В Україні поширені переважно в зах. областях. Це, по-перше, Союз зборів християн Церкви Божої, який внаслідок місії Церкви Божої в Теннессі виникає в Галичині і на Волині в 30-х рр. Видавав часопис «Будівничий Церкви Божої» (Кременець, 1933—39 рр.), серію брошур, пісенно-віршованих збірників. З 1944 його громади увійшли в Союз еванг. християн-баптистів. Це, по-друге, еванг. християни в душі апостольському (або смородинці), які з'являються на Волині в 20-х рр. Заперечують догмат Трійці (тому наз. ще ісусівці, єдинобожці). Нині нечисленні громади існують на Волині і в Закарпатті.

ЛюдВ

П'ятидесятниця — див. Трійця.

П'ятикнижжя Мойсея, Тора (давньоєвр. — *вчення, закон*) — назва перших книг Старого Завіту: Буття, Вихід, Левит, Числа, Второзаконня. У сакралізованій формі описує походження світу та людства; виникнення євр. народу, і встановлення його святих союзів (завіту) з Богом; історію оселення євреїв

у «обіцяній землі» — Палестині та їхні взаємини з ін. народами; становлення давньоєвр. релігії — культу Єгови. Іуд. та христ. традиції приписують авторство П.М. пророкові Мойсеєві. За даними біблеїстики, цей текст має в основі кілька давньоєвр. письм. джерел: т. зв. «Яхвіст» та «Елохіст» (10—9 ст. до н.е.), «Второзаконня» (7 ст. до н.е.), «Жрецький кодекс» (6—5 ст. до н.е.). Редагування та компоновка П.М. тривали у Вавил. полоні і в перші десятиліття після нього (6—5 ст. до н.е.). За бібл. переказом, іуд. священник Ездра оприлюднив та витлумачив народові П.М., перебуваючи в Єрусалимі у 20-й рік правління перс. царя Артаксеркса (445 чи 444 до н.е.). Канон П.М. став важливим чинником утвердження в Палестині серед. 1 тис. до н.е. послідовно монотеїстич. культу Єгови та теократ. влади священників Єрусалим. храму. П.М. є джерелом реліг. та моральної традиції як для іудаїзму, так і для християнства.

ГС

— Р —

Рабин (від давньоєвр. «раббі» — *мій вчитель*) — священнослужитель в іудаїзмі, авторитет у витлумаченні приписів та заборон для членів іуд. громади та застосування їх до конкретних соціальних умов. У середньовіч. Європі, в т. ч. в Україні, очолював євр. громаду і виконував також адм. функції. В серед. 90-х в Україні є понад 20 Р., які дістали духов. освіту за кордоном.

ЄВ

Радивіловський Антоній (?—1688) — церк. діяч і письменник. Закінчив Київську колегію. Спочатку був архidiaконом чернігівської кафедри, проповідником. З 1656 — проповідник, з 1671 — намісник Києво-Печерської лаври, з 1684 — ігумен Миколаївського монастиря у Києві. Автор збірок-проповідей — «Садок Марії Богородиці» (К., 1676), де подаються проповіді на важливі свята цілого року, в т. ч. українські — на св. Володимира, Антонія і Феодосія Печерських, перенесення мощів Бориса і Гліба та ін.; у